

แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

Guidelines for the Production and Development of High Performance Vocational Manpower to Support Modern Industry in the Special Development Zone of Southern Border Provinces

ราตรีสวัสดิ์ ธนानันต์

Ratreesawat Thananan

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 10300

Director of the Office of Administration, Acting Advisor on Vocational Education Standards Consultant
for Industrial Technicians, Office of Vocational Education Commission, Bangkok 10300

Corresponding Author: E-mail : ratrisahwat.111@gmail.com

Received: 28 May 2024; Revised: 24 October 2024; Accepted: 28 October 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 คน ครูผู้สอน จำนวน 165 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 211 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนจากสถานประกอบการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จุดมุ่ง/เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา 5 ประเด็น แนวทางการพัฒนา 5 เป้าประสงค์การพัฒนา 10 แนวทางการพัฒนา 26 ตัวชี้วัด และ 13 โครงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยแนวทางที่พัฒนาขึ้น ผ่านการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการประเมินผลการใช้แนวที่พัฒนาขึ้น พบว่า ทุกกิจกรรมของโครงการสำหรับทดลองใช้ผ่านเกณฑ์ Baseline ตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด และผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The purpose of this research was to develop guidelines for production and development of high performance vocational manpower to support modern industry in the special development zone of southern border provinces through a mixed methods research. The quantitative samples were obtained by stratified sampling method consisting of 211 persons from 46 school administrators and 165 teachers. The key informants for qualitative research were obtained by purposive sampling technique consisting of chief executives of the Office of the Vocational Education Commission, school administrators, teachers, workplace representatives, and experts. Data collection were conducted via recording forms, a questionnaire, an interview, and connoisseurship. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows. 1. The guidelines for the production and development of high performance vocational manpower to support modern industry in the special development zone of southern border provinces consisted of the ultimate goal, 26 development guidelines, 10 development objectives, 5 aspects of development, 5 indicators, and 13 result-based projects. The developed model was validated on the appropriateness, the possibility, and the utility reaching the highest level. 2. The evaluation of the implementation of the guidelines revealed that all activities could pass based line criteria of all indicators. Finally, the informants reported their satisfaction at the highest level.

Keywords : guidelines for production and development of vocational manpower, high performance vocational manpower, special development zone of southern border provinces

1. บทนำ

สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันต้องเผชิญกับกระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง รวดเร็ว และซับซ้อนมากขึ้น รวมทั้ง ได้สร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลกแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ประชากรจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันในโลกเศรษฐกิจสมัยใหม่ เพราะประชากรเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี และวิทยาการสมัยใหม่ ประกอบกับการเปิดประชาคมอาเซียนเมื่อปี พ.ศ. 2558 มีการเปิดเสรี ในการเคลื่อนย้าย แรงงาน ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมให้แก่กำลังคนและพัฒนากำลังคน ของประเทศให้สามารถ ปรับตัว รองรับผลจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม แต่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าการผลิตกำลังคนยังคง ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการในภาคการผลิตอุตสาหกรรมเป้าหมายต่าง ๆ อีกทั้ง ประเทศไทย ยังเผชิญความท้าทายในการเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ต้องเร่งพัฒนาและเพิ่มทักษะและมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้พร้อมเป็นแรงงานของภูมิภาคอาเซียน [1] สังคมปัจจุบันจึงกลายเป็นสังคมของการทำงานเป็นหลัก ภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการต่างต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพและพร้อมในการทำงานการอาชีวศึกษา ของโลกยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญต่อการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับโลกของอาชีพ [2] อาชีวศึกษาสามารถ เป็นคำตอบของการเตรียมกำลังคน และยกระดับทักษะอาชีพ

สอดคล้องกับแผนปฏิบัตินโยบายการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ แนวคิด (Concept) ประเทศไทยมั่นคง ร่ำรวย ด้วยมืออาชีพ ซึ่งมีจุดเน้นหลักคือ ขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเป็นหลัก ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ [3] อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานที่ผ่านมาการจัดการอาชีวศึกษาของไทยยังมีปัญหาที่ต้องร่วมกันปรับปรุงและพัฒนา โดยเฉพาะด้านการผลิตกำลังคนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินการตามหลักสูตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดปัจจัยการสนับสนุนหลายด้าน [4] ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้ง ยังต้องสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอาชีวศึกษา ส่งเสริมให้เยาวชนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาระดับอาชีวศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ทุกรูปแบบ อีกทั้งขับเคลื่อนระบบการอาชีวศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มเป้าหมาย [3] โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และความมั่นคง อย่างพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีอัตลักษณ์ทางด้านภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ

โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นบทบาทและภารกิจหลักในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพสังคม เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และยังได้ร่วมดำเนินการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น การจัดทำโครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรบูรณาการสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ขับเคลื่อนการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ [5] ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า มีปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในหลายมิติ โดยรวมคล้ายกับปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับประเทศ ได้แก่ 1) ปัญหาสถานการณ์ความรุนแรง และเกิดความไม่สงบในพื้นที่ถึงแม้ว่าปัญหามีแนวโน้มลดลง แต่ยังมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศ 2) ปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ซึ่งกลุ่มผู้ไม่หวังดียังคงใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการมอมเมาเยาวชน 3) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากภาคประชาชนและชุมชนในพื้นที่ [6] สอดคล้องกับผลการวิจัย [7] ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) พบว่า การผลิตและพัฒนากำลังคนให้เต็มศักยภาพที่มีคุณภาพและปริมาณ ยังไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดงาน ควรส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาในระบบทวิภาคี ทวิศึกษา และเปิดสาขาวิชาชีพที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐานอาชีพ

จากความสำคัญ ปัญหา และความจำเป็นในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง ให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และยังปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการบริหารจัดการด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง จึงได้ศึกษาวิจัย แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่

ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการประยุกต์ใช้หลักการบริหารเชิงระบบ (System Approach: IPO) และแบบจำลองธุรกิจ (Business Model Canvas: BMC) มาสังเคราะห์ประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ ตามนโยบายของรัฐบาลและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการเตรียมความพร้อม และพัฒนาการของผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการศึกษา การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้กำลังคนอาชีวศึกษาชายแดนใต้มีสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมใหม่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจะใช้เป็นข้อมูลสำคัญ เพื่อนำเสนอแนวนโยบายการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและองค์ประกอบการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 เพื่อประเมินผลการใช้แนวทางการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและองค์ประกอบการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง รองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการวิจัยโดย 1) ศึกษาสภาพการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 คน และครูผู้สอน จำนวน 165 คน รวมจำนวน 211 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) 2) ศึกษาองค์ประกอบการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการผลิต และพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการวิจัยโดย 1) ยกร่างแนวทางการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน ผู้แทนจาก สถานประกอบการ จำนวน 10 คน และอาจารย์หรือนักวิชาการในมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 53 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) ตรวจสอบความเหมาะสม ของแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ รวมจำนวน 15 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ 3) ประเมินแนวทางการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ด้วยแบบประเมิน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้แนวทางการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับ อุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการวิจัยโดย ทดลอง และประเมินผลการใช้แนวทางการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ดำเนินการทดลองใช้ตามคู่มือการขับเคลื่อนแนวทางและกิจกรรมภายใต้โครงการสำหรับใช้แนวทาง แหล่งข้อมูล โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จังหวัดละ 1 แห่ง จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา และสุ่มตัวอย่างสถานศึกษาแต่ละจังหวัด โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา แห่งละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน ครูผู้สอน แห่งละ 20 คน รวมจำนวน 100 คน ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนและสถานประกอบการ แห่งละ 10 คน รวมจำนวน 50 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 165 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกข้อมูล และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 การศึกษาสภาพและองค์ประกอบการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1.1 ผลการศึกษาสภาพการผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวม ($n = 211$)

สภาพของการปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การปฏิบัติ
1. ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสูงและทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคด้านอาชีวศึกษา	3.29	0.69	ปานกลาง
2. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพสอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.35	0.66	ปานกลาง
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการมีงานทำและเป็นผู้ประกอบการ	3.47	0.64	ปานกลาง
4. ด้านการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.25	0.72	ปานกลาง
5. ด้านการสร้างความเข้มแข็งระบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	3.39	0.65	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.35	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.67) ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการมีงานทำและเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความเข้มแข็งระบบเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.65)

4.1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประกอบด้วย 1) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพสอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการมีงานทำและเป็นผู้ประกอบการ 3) พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4) สร้างความเข้มแข็งระบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2 การพัฒนาแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสรุปประกอบด้วย เป้าหมายของการพัฒนา 5 ประเด็น แนวทางการพัฒนา 5 เป้าประสงค์การพัฒนา 10 แนวทางการพัฒนา 26 ตัวชี้วัด และ 13 โครงการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดย 5 ประเด็นแนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะสูงสอดคล้องกับ อุตสาหกรรมสมัยใหม่และทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคด้านอาชีวศึกษา 2) การพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) การพัฒนาระบบการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้และการใช้ เทคโนโลยี เพื่อการมีงานทำและเป็นผู้ประกอบการที่มีความเป็นเลิศ 4) การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้ มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5) การสร้างความเข้มแข็งระบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแนวทางที่พัฒนาขึ้น ผ่านการประเมินด้าน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 การประเมินผลการใช้แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ ผลการดำเนินงาน ผ่านเกณฑ์ Baseline ที่กำหนดไว้ และผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 1) กิจกรรม พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงสอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่และส่งเสริมความเสมอภาค ด้านอาชีวศึกษา 2) กิจกรรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะสูง รองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) กิจกรรมสนับสนุน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาแนวใหม่สมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ 4) กิจกรรมปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5) กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ และภาคประชาสังคม

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่นำเสนอข้างต้นผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผล ในประเด็นหลักที่สำคัญตามผลการวิจัย ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพและองค์ประกอบการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.1 ผลการศึกษาศภาพการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังให้ความสำคัญกับ การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรม ใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ค่อนข้างน้อย ทั้งในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การปรับ โครงสร้างองค์กร โครงสร้างการเรียนการสอน การปรับเวลาเรียนแบบยืดหยุ่น และการปรับรูปแบบการเรียนรู้

ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ที่เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ประกอบด้วย อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First s-curve) และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) สอดคล้องกับแนวคิด [8] ได้กล่าวว่า อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engine) ของประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากที่เป็นอยู่ให้สูงขึ้น มี 10 อุตสาหกรรม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First s-curve) 2. อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับ [9] ได้ศึกษาวิจัยอนาคตภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ ผลการศึกษารายงานพบว่า ทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยใน 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2565) พบว่า กลุ่มอาชีพด้านการก่อสร้าง เป็นกลุ่มอาชีพที่สนับสนุนการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นฐานรากของกลุ่มอาชีพอื่น ส่วนกลุ่มอาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อาจเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มอาชีพที่สนับสนุนกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพอื่น และยังสอดคล้องกับ [10] ที่ได้ศึกษานโยบายแห่งชาติด้านการวางแผนพัฒนากำลังคนของมหาวิทยาลัยในประเทศทาจิกิสถาน พบว่า นโยบายด้านกำลังคนของประเทศดังกล่าว ค่อนข้างล้าสมัยมีการเน้นการผลิตบุคลากรในบางสายอาชีพ แต่ไม่เน้นอีกหลายอาชีพ ทำให้ขาดแคลนบุคลากรบางสาขาอาชีพในเวลาต่อมา อีกประการหนึ่งการผลิตบุคลากรในระดับมหาวิทยาลัยใช้งบประมาณค่อนข้างมาก รัฐบาลไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ได้อย่างเพียงพอทำให้การผลิตบุคลากร สาขาอาชีพต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมีปัญหา

5.1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยองค์ประกอบของแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่ได้สังเคราะห์และประยุกต์ มาจากองค์ประกอบ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารเชิงระบบ (System Approach: IPO) และแบบจำลองธุรกิจ (Business Model Canvas: BMC) สอดคล้องกับแนวคิด [11] ให้รายละเอียดของ Business Model Canvas กล่าวว่า มี 9 องค์ประกอบหลักในการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) กลุ่มของลูกค้า (Customer Segments - CS) 2) การนำเสนอคุณค่า (Value Proposition - VP) 3) ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationships - CR) 4) ช่องทางการติดต่อลูกค้า (Channels - CN) 5) กระแสรายได้ (Revenue Streams - RS) 6) คู่ค้าสำคัญในการดำเนินธุรกิจ (Key Partners - KP) 7) กิจกรรมหลัก (Key Activities - KA) 8) ทรัพยากรหลัก (Key Resources-KR) และ 9) โครงสร้างค่าใช้จ่าย (Cost Structure-CS) ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ [12] ที่ได้ศึกษา การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษากับแนวทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พบว่า ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาต้องมีเพียงพอต่อความต้องการภาคการผลิตและตลาดแรงงาน 2) กำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่เข้าสู่ภาคการผลิตควรที่จะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการมีค่านิยมและทัศนคติที่ดี 3) การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ต้องสามารถสร้างและผลิตบุคลากรด้านเทคโนโลยีที่มีความสามารถในการวิจัยและคิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมในรูปแบบใหม่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

5.2 การพัฒนาแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประกอบด้วย เป้าหมายของการพัฒนา 5 ประเด็น แนวทางการพัฒนา 5 เป้าประสงค์การพัฒนา 10 แนวทางการพัฒนา 26 ตัวชี้วัด และ 13 โครงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยแนวทางที่พัฒนาขึ้น ผ่านการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับ หลักการจัดการศึกษาของ แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ที่ประกอบด้วย 1) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) 2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียม (Inclusive Education) 3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (All for Education) 5) หลักการอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรม และสอดคล้องกับ เป้าหมายด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาของการพัฒนาการอาชีวศึกษาตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560–2579 มีเป้าหมายเพื่อผลิตและพัฒนาผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ และผลการวิจัยสอดคล้อง [13] ได้วิจัย ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมของวิทยาลัยชุมชน ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ของวิทยาลัยชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติการ 4 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่ชุมชน ด้านการจัดการเรียนการสอนเน้นหลักสูตรที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของพื้นที่และสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการประกันคุณภาพทางการศึกษามุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านทรัพยากรทางการศึกษาเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในพื้นที่

5.3 ผลการประเมินผลการใช้แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ ผลการดำเนินงาน ผ่านเกณฑ์ Baseline ที่กำหนดไว้ และผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมสำหรับการทดลองใช้ แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรม สมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พัฒนาขึ้น จากการวิจัยครั้งนี้ ทุกกิจกรรม มีความสอดคล้องและครอบคลุม นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในการผลิตกำลังคน เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับ [14] ได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ในการผลิตกำลังคนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการเร่งยกระดับมาตรฐาน การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ทั้งยังเป็นการดำเนินการ ตามจุดเน้นและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ผ่านมามีได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. ด้านเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา 3. ด้านสนับสนุนการจัดการ การศึกษาเพื่อการมีอาชีพ 4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาทักษะเข้าสู่ระบบการศึกษา 6. ด้านการส่งเสริม การศึกษาเพื่อความมั่นคง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ [15] ที่ได้วิจัยพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษา ของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทศวรรษหน้า (พุทธศักราช 2558-2567) พบว่า ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ 1) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ฝึกทักษะและอบรมวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการ อาชีวศึกษาและฝึกอาชีพ ทุกภาคส่วน 4) สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนและนานาชาติ และ 5) อนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติตามแนวพระราชดำริเพื่อสร้างอาชีพอย่างยั่งยืน และ สอดคล้องกับ [16]

ได้ศึกษา การเปลี่ยนแปลงของการอาชีวศึกษาที่เป็นแนวทางการเปลี่ยนแปลงสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของตรินิแดดและโตเบโก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นถึงจุดสำคัญของการอาชีวศึกษาที่สัมพันธ์ กับกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อการเริ่มต้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ ปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยแรกคือ ปัจจัยด้าน การเข้าถึงและคุณภาพ การศึกษาของการอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15 ของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายปัจจัยได้ ปัจจัยที่สองรองลงมาคือ ปัจจัยด้านคุณภาพหลักสูตรการอาชีวศึกษา และปัจจัยด้านคุณลักษณะพื้นฐานของการอาชีวศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ 0.800 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ 0.88

6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 สภาพการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประกอบด้วย 1) พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพสอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนเน้นการสร้างองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการมีงานทำ และเป็นผู้ประกอบการ 3) พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4) สร้างความเข้มแข็งระบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1.2 แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสรุปประกอบด้วย เป้าหมายของการพัฒนา 5 ประเด็น แนวทางการพัฒนา 5 เป้าประสงค์การพัฒนา 10 แนวทางการพัฒนา 26 ตัวชี้วัด และ 13 โครงการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยแนวทางที่พัฒนาขึ้น ผ่านการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

6.1.3 ผลการประเมินผลการใช้แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการนำไปทดลองใช้กับสถานศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ทุกกิจกรรมของโครงการสำหรับทดลองใช้ ผ่านเกณฑ์ Baseline ตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด และผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรนำแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลพิจารณากำหนดกรอบ ในการปฏิบัติงานเพื่อการบริหารการพัฒนาคนอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

2. ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนแนวทางที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3. ผู้บริหารในระดับสูงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยต่อเนื่อง เมื่อมีการนำผลการวิจัยที่ค้นพบไปใช้ประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงรองรับอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปแล้วระยะหนึ่ง เนื่องจากบริบทในการพัฒนาเปลี่ยนไป อาจทำให้มีความต้องการในการที่จะพัฒนาด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ควรทำการวิจัยการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *โครงการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ*. พริกหวานกราฟฟิค. <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1527-file.pdf>
- [2] Holton, III and Trott Jr. (1996). Trends toward a closer integration of vocational education and human resource development. *Journal of Career and Technical Education*, 12(2). <https://doi:10.21061/jcte.v12i2.502>
- [3] ธนู วงษ์จินดา. (2565). ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศ. *วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้* 1, 7(2), 3-10.
- [4] ภูวเรศ อับดุลสตา และวรรณดี สุทธินิรากร. (2561). *การพัฒนาระบบทวิภาคีของอาชีวศึกษา*. สยาม.
- [5] ศูนย์ขับเคลื่อนการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2565). *รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องการทบทวนนโยบายและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- [6] ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2560). *แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. https://planning.pn.psu.ac.th/plan_doc/procedure/docs_procedure/1509510396_200.pdf
- [7] ชูสินี วรเดช. (2561). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการตามยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- [8] คณิศ แสงสุพรรณ. (20 พฤศจิกายน 2558). *10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่ออนาคต*. thaipublica. <https://thaipublica.org/2015/11/kanis-boi/>
- [9] ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2561). *อนาคตภาพของผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ*. เช็นจูรี่.

- [10] Abdullah Ismail Kandura. (2003). *Planning for the development of the university's workforce in Tanzania*. Delhi : Indian Institute of Technology.
- [11] วิบูลย์ จุง. (3 พฤษภาคม 2555). *Business Model Generation : 9 Building Blocks*. bloggong. <https://www.bloggong.com/viewdiary.php?id=wbj&group=50>.
- [12] ภาณุรุจ กลิ่นโพธิ์. (2562). *การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษากับแนวทางการพัฒนาประเทศไทยในยุคยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- [13] วันพิชิต ศรีสุข. (2556). *ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมของวิทยาลัยชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้* [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. http://webpac.library.mju.ac.th:8080/mm/fulltext/thesis/2557/Wanpichit_Srisuk/fulltext.pdf
- [14] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). *ภารกิจและนโยบาย*. [https://www.vec.go.th/ Default.aspx?tabid=87](https://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87).
- [15] สุมาวดี พวงจันทร์. (2559). *ยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทศวรรษหน้า (พุทธศักราช 2558 - 2567)* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/10622/1/TC1215.pdf>
- [16] Ramsawroop. (2010). *The transformation of vocational education that guides the transformation towards economic development of Trinidad and Tobago*. Arizona University of Arizona Press.